

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060209

DOM
2022-09-16
Stockholm

Mål nr
P 5526-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-04-13 i mål nr P 1740-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Kungens Låda 1 AB, 559016-4264
Box 10112
121 28 Stockholm-Globen

Ombud: Advokat Jan Gedeborg
CERTA Advokatbyrå KB
Box 5855
102 40 Stockholm

Motpart

Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun
141 85 Huddinge

SAKEN

Föreläggande att åtgärda grind på fastigheten Segmentet 2 i Huddinge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
2. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1848681

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se. www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kungens Låda 1 AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med ändring av mark- och miljödomstolens dom i första hand upphäver det överklagade beslutet om vitesföreläggande i dess helhet, och i andra hand upphäver beslutade viten i dess helhet alternativt sänker beslutade vitesbelopp.

Bolaget har till stöd för sin talan anfört detsamma som i underinstanserna med i huvudsak följande tillägg.

Den trafiklösning som kommunen har skapat är dålig, oberoende av hur grindarna öppnas. In- och utfarten kommer även fortsättningsvis att användas för transporterna. Det finns en motsvarande gång- och cykelbana på andra sidan Kungens kurvaleden som kan användas i stället för den nu aktuella gång- och cykelbanan. Förutsättningarna för att tillämpa 11 kap. 22 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, är inte uppfyllda i förevarande fall, eftersom det är kommunen som har skapat trafiksituationen. Nämnden har allmänt hänvisat till ett flertal lagrum utan att precisera vilket som ligger till grund för vitesföreläggandet, samt grundat vitesföreläggandet på en bestämmelse som inte är tillämplig. Nämnden har därigenom överskridit sin befogenhet och behörighet. Det kan inte anses vara en godtagbar myndighetsutövning mot enskild.

Vitesföreläggandet är oproportionerligt och i strid med egendomsskyddet i regeringsformen. Möjligheten för bolaget att låta bedriva logistikverksamhet på fastigheten begränsas väsentligen och fastighetens marknadsvärde får en betydande negativ påverkan till följd av den anlagda gång- och cykelbanan. Kommunens allmänna intresse av att åtgärda grindarna är inte ett angeläget allmänt intresse. Under alla förhållanden är vitesföreläggandet inte ändamålsenligt och inte heller nödvändigt. Den åtgärd som avses med vitesföreläggandet undanröjer inte den fara för trafiksäkerheten som uppkommit genom att kommunen anlagt gång- och cykelbanan.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner att det finns skäl att ge prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Frågan i målet är om det har funnits förutsättningar att, vid vite, förelägga bolaget att, i egenskap av ägare till fastigheten Segmentet 2, åtgärda den aktuella grinden så att den inte öppnas utåt över gång- och cykelbanan.

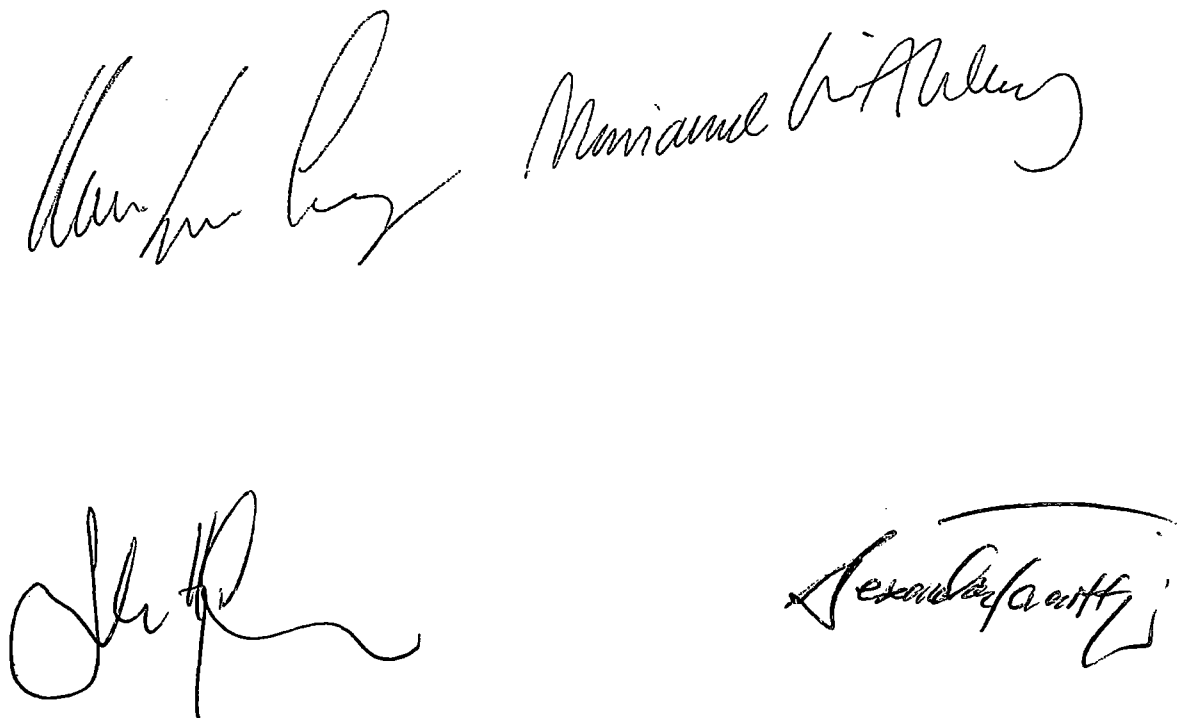
Av 11 kap. 22 § PBL framgår att om ett byggnadsverk inom ett område med detaljplan innebär stora olägenheter för trafiksäkerheten på grund av att förhållandena har ändrats, får byggnadsnämnden förelägga ägaren att ta bort byggnadsverket eller att vidta någon annan åtgärd med det som avhjälpel eller minskar olägenheterna.

Av utredningen framgår att grinden funnits på platsen sedan tidigare och att olägenheterna för trafiksäkerheten har uppstått till följd av att kommunen anlagt en gång- och cykelbana längs en av sidorna på fastigheten Segmentet 2. Den detaljplan som gäller för området medger anläggandet av gång- och cykelbanan. På fastigheten bedrivs logistikverksamhet med lager och kontor, vilket dagligen innebär ett stort antal transporter till och från fastigheten genom den i målet aktuella grinden. Grinden öppnas mot gång- och cykelbanan och blockerar i öppet läge hela gång- och halva cykelbanan. Det stora antalet transporter innebär därför att grinden står i öppet läge en stor del av dagen.

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att den aktuella grindens utformning innebär stora olägenheter för trafiksäkerheten i den mening som avses i 11 kap. 22 § PBL. Att ändra grinden så att den inte öppnas utåt leder till att olägenheterna minskar. Föreläggandet att åtgärda grinden är således lagligen grundat. Att det är kommunen som har anlagt gång- och cykelbanan och därigenom orsakat de ändrade förhållandena föranleder inte någon annan bedömning. Inte heller den omständigheten att det kan finnas behov av ytterligare åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för ändamålsenliga och trafiksäkra transporter till och från fastigheten medför att det finns skäl att göra någon annan bedömning.

Även i övriga frågor delar Mark- och miljööverdomstolen den bedömning som mark- och miljödomstolen har gjort. Vad bolaget har anfört samt vad som i övrigt har framkommit i målet föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Marianne Wikman Ahlberg (deltar inte i beslutet om prövningstillstånd), tekniska rådet Johan Hjalmarsson och tf. hovrättsassessorn Alexandra Tavaststjerna, referent.

Föredragande har varit Julia Nyberg.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-04-13
meddelad i
Nacka

Mål nr P 1740-22

PARTER

Klagande

Kungens Låda 1 AB
Box 10112
121 28 Stockholm-Globen

Ombud: Advokat Jan Gedeberg
CERTA Advokatbyrå KB
Box 5855
102 40 Stockholm

Motpart

Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun
141 85 Huddinge

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2022-02-18 i ärende nr 403-7455-2021,
se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att åtgärda grind på fastigheten Segmentet 2 i Huddinge kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 753270

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 40
E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M.

Kungens Låda 1 AB (bolaget) har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva föreläggandet i sin helhet. Bolaget har i andra hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska undanröja beslutade viten i dess helhet, alternativt sänka de beslutade vitesbeloppen.

Bolaget har till stöd för sin talan vidhållit det som bolaget tidigare har anfört i ärendet och har därutöver lagt till i huvudsak följande. Bestämmelsen i 11 kap. 22 § plan- och bygglagen är inte tillämplig eftersom den förutsätter att olägenheterna uppkommit på grund av ändrade förhållanden. I detta fall är det kommunen själv som har orsakat och skapat de ändrade förhållandena som innebär påstådda olägenheter.

Olägenheterna är vidare inte stora olägenheter i den mening som avses i 11 kap. 22 § plan- och bygglagen. Effekterna och olägenheterna av vitesföreläggandet framstår sammantaget som helt oproportionerliga för bolaget samtidigt som det inte uppstår några nämnvärda fördelar för kommunen.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens bedömning att den aktuella grinden på fastigheten Segmentet 2 medför stora olägenheter för trafiksäkerheten och att förutsättningarna är uppfyllda för att med stöd av 11 kap. 22 § plan- och bygglagen (2010:900), förelägga bolaget att åtgärda grinden. Vad bolaget har anfört angående orsaken till de ändrade förhållandena föranleder inte någon annan bedömning.

Länsstyrelsen har ändrat föreläggandet på så sätt att bolaget i stället för att ta bort och ersätta grinden, föreläggs att åtgärda grinden så att den inte öppnas utåt över gång- och cykelbanan. Genom den ändrade lydelsen av föreläggandet ges bolaget möjlighet att själv välja en lämplig åtgärd för att säkerställa att grinden inte öppnas utåt över gång- och cykelbanan. Föreläggandet är inte oproportionerligt. Med

hänsyn till betydelsen av att vidta förelagda åtgärder saknas skäl att undanröja eller sätta ned de av nämnden beslutade vitesbeloppen.

Sammanfattningsvis finner mark- och miljödomstolen inte skäl att göra någon annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort. Vad bolaget har anfört samt vad som i övrigt har framkommit i målet föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 4 maj 2022.

Malin Wik

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Malin Wik, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Andersson.

Klagande
Kungens Låda 1 AB
Ombud: Advokat Jan Gedeborg
CERTA Advokatbyrå KB
jan.gedeborg@certalaw.se

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2022-03-15
MÅLNR: P 1740-22
AKTBIL: 3

Överklagande av vitesföreläggande att ta bort och ersätta en grind på fastigheten Segmentet 2 i Huddinge kommun

Beslut

Länsstyrelsen ändrar Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommuns beslut den 14 september 2020, § 24, endast på så vis att Kungens Låda 1 AB, istället för att ta bort och ersätta grinden, föreläggs att *åtgärda grinden så att den inte öppnas utåt över gång- och cykelbanan.*

Beskrivning av ärendet

Bygglövs- och tillsynsnämnden i Huddinge kommun (nämnden) beslutade den 14 september 2020, § 24, att förelägga Kungens Låda 1 AB att vid vite om 50 000 kr senast tre månader från det att beslutet vunnit laga kraft ta bort befintlig grind på fastigheten Segmentet 2 (Kungens kurvaleden 17) samt att ersätta grinden med en grind som öppnas och stängs inåt fastigheten. Beslutet förenades även med ett löpande vite om 10 000 kr för varje månad som föreläggandet inte efterlevs. Av beslutet och tillhörande tjänsteutlåtande framgår bl.a. följande.

Enligt 11 kap. 22 § PBL får nämnden förelägga ägaren, om ett byggnadsverk inom ett område med detaljplan innebär stora olägenheter för trafiksäkerheten p.g.a. att förhållandena har ändrats, att ta bort byggnadsverket eller att vidta någon annan åtgärd med det som avhjälpel eller minskar olägenheterna.

Enligt 11 kap. 23 § PBL får nämnden förelägga ägaren av en fastighet eller en byggnad inom ett område med detaljplan att anordna stängsel eller ändra utfart eller annan utgång mot gator eller vägar, om det behövs med hänsyn till trafiksäkerheten.

Nämnden bedömer att den tvådelade grinden som öppnas ut över gång- och cykelvägen innebär en trafikfara för de som använder sig av denna. Det passerar enligt ägaren mellan 200 till 400 fordon till fastigheten. Nämnden bedömer att grinden därmed står öppen större delen av dagen. Detta medför en olägenhet och en trafikfara för gång- och cykeltrafikanter som är den grupp i trafiken som är mest oskyddade. En ny grind som öppnas inåt undanröjer den faran och möjliggör även för de som använder gång- och cykelbanan att ta sig fram på ett smidigt och säkert sätt.

Ägaren till Segmentet 2 ska enligt 11 kap. 20 § PBL vidta rättelse genom att ta bort den utåtgående grinden på fastighetens in- och utfart senast tre månader från det att nämndens beslut har vunnit laga kraft. Grinden ska ersättas med en annan grind som öppnas inåt fastigheten.

Kungens Låda 1 AB (klaganden) har överklagat beslutet och anfört sammanfattningsvis följande.

Bolaget yrkar att länsstyrelsen i första hand undanröjer det överklagade beslutet eller, i andra hand, undanröjer beslutade viten alternativt sänker vitesbeloppen.

Det förhållande som nämnden genom det mot bolaget riktade vitesföreläggandet nu vill försöka komma tillrätta med är ett förhållande som kommunen själv har åstadkommit. Bolaget har under lång tid bedrivit verksamhet på fastigheten Segmentet 2. Det medför dagliga transporter till och från fastigheten genom de ifrågavarande grindarna. Det rör sig om 200-400 transporter dagligen. Trots bolagets protester har kommunen anlagt en cykelväg direkt vid fastighetsgräns och tvärs över fastighetens in- och utfart.

Det är rimligen kommunen som bör vidta rättelse genom att avlägsna cykelbanan från bolagets in- och utfart. Det synes dessutom inte finnas erforderliga kommunala beslut för att anlägga cykelbanan och det synes också saknas erforderligt stöd för cykelbanan i detaljplanen.

Vitesföreläggandet innebär att nämnden allvarligt inskränker bolagets rätt att använda sin egen fastighet på det sätt som den har använts på. Genom anläggandet av cykelvägen rubbas bolagets besittning över in- och utfarten.

Att det uppstår påtaglig risk för cyklisterna vid passagen direkt vid grinden är uppenbart. Situationen innebär också allvarlig risk för påtagliga brister i arbetsmiljön för de många yrkeschaufförer som tvingas passera cykelbanan.

Vitesföreläggandet i sig går alltför långt. Föreläggandet innebär att båda grindarna måste tas bort och bytas ut mot grindar som öppnas och stängs inåt. Redan härigenom innebär föreläggandet att det

föreskrivs en åtgärd som går längre än vad som krävs för att uppnå nämndens syfte med föreläggandet.

Föreläggandets syfte skulle kunna uppnås med väsentligt mindre ingripande åtgärder. Exempelvis skulle grinden kunna bytas ut mot en grind som varken öppnas utåt eller inåt, utan istället längs med staketets riktning. Att kräva att grinden öppnas och stängs inåt går längre än vad som skulle krävas för att hindra att grinden öppnas och stängs utåt.

Det ska inte vara möjligt att med myndighetsutövning påtvinga en fastighetsägare ett kommunalt intrång av detta slag. Det ska inte vara möjligt för kommunen att på detta sätt påtvinga en fastighetsägare skyldighet att rätta en av kommunen skapad felaktighet.

Vitesföreläggandet medför inte den nytta som nämnden önskar uppnå. Olägenheterna för bolaget, trafikanter och cyklister skulle likafullt kvarstå. Vitesföreläggandet är alltför långtgående och ingripande, utan att de positiva effekter som kommunen eftersträvar kan inträda.

Sammantaget framstår effekterna av vitesföreläggandet som helt oproportionerliga olägenheter för bolaget utan att några nämnvärda fördelar för kommunen uppstår. Vitesföreläggandet ska därför undanröjas.

Motivering till beslutet

Ramen för länsstyrelsens prövning är begränsad till frågan huruvida det var riktigt av nämnden att utfärda det aktuella vitesföreläggandet. Länsstyrelsen kan inte göra någon prövning av gång- och cykelvägen.

I sammanträdesprotokollet saknas hänvisning till vilket lagrum som föreläggandet grundar sig på. I tjänsteutlåtandet hänvisas däremot till tre olika bestämmelser som kan ligga till grund för ett föreläggande, nämligen 11 kap. 20, 22 och 23 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Det är något oklart vilken av dessa tre bestämmelser nämnden har grundat föreläggandet på, men länsstyrelsen tolkar skrivningarna i tjänsteutlåtandet som att den rättsliga grunden för föreläggandet är 11 kap. 20 § PBL.

Enligt 11 kap. 20 § PBL gäller att om det på en fastighet eller i fråga om ett byggnadsverk har vidtagits en åtgärd i strid mot denna lag eller föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, får nämnden förelägga den som äger fastigheten eller byggnadsverket att vidta rättelse inom en viss tid (rättelseföreläggande). För att denna bestämmelse ska vara tillämplig krävs alltså att det har vidtagits en åtgärd i strid mot plan- och bygglagstiftningen. Såvitt framkommit i ärendet har den aktuella grinden inte uppförts i strid mot plan- och bygglagstiftningen. Istället är det den av kommunen senare anlagda gång- och cykelbanan utanför grinden som har skapat en situation med

olägenheter för trafiksäkerheten. Det innebär att 11 kap. 20 § PBL inte är tillämplig. Att nämnden sålunda har hänvisat till fel lagrum utgör dock i detta fall inte skäl för att upphäva föreläggandet.

Det framgår nämligen av 11 kap. 22 § PBL, som nämnden också har hänvisat till, att om ett byggnadsverk inom ett område med detaljplan innebär stora olägenheter för trafiksäkerheten p.g.a. att förhållandena har ändrats, får nämnden förelägga ägaren att ta bort byggnadsverket eller att vidta någon annan åtgärd med det som avhjälpes eller minskar olägenheterna.

Länsstyrelsen anser att den aktuella grinden innebär stora olägenheter för trafiksäkerheten, vilket förefaller vara ostridigt, och att detta beror på att förhållandena har ändrats, nämligen genom att kommunen har anlagt en gång- och cykelbana utanför grinden. Det finns således förutsättningar för att med stöd av 11 kap. 22 § PBL förelägga ägaren att ta bort grinden eller att vidta någon annan åtgärd med grinden som avhjälpes eller minskar olägenheterna. Att ett föreläggande inte skulle kunna avhjälpa olägenheterna för trafiksäkerheten helt innebär inte att det saknas fog för att besluta om ett sådant, eftersom det är tillräckligt att den förelagda åtgärden minskar olägenheterna.

Fotografi på grinden och gång- och cykelbanan

Ett föreläggande får dock aldrig vara mer långtgående än vad som behövs (se 5 § tredje stycket förvaltningslagen [2017:900]). Såsom klaganden har anført framstår föreläggandet som onödigt ingripande och det finns flera tänkbara åtgärder med grinden som skulle kunna minska olägenheterna för trafiksäkerheten. Länsstyrelsen finner därför att föreläggandet ska ändras på så vis att klaganden, istället för vad nämnden har beslutat, ska *åtgärda grinden så att den inte öppnas utåt över gång- och cykelbanan*. Därmed får klaganden möjlighet att själv bestämma om grinden ska tas bort, ändras eller ersättas av en ny grind, samtidigt som syftet att minska olägenheterna för trafiksäkerheten uppnås.

Länsstyrelsen finner däremot inte skäl att ändra den av nämnden beslutade fullgörsetiden eller de av nämnden beslutade vitena, utan ändrar nämndens beslut endast i enlighet med det ovan anförda.

Med anledning av vad klaganden har anfört om att nämnden allvarligt inskränker bolagets rätt att använda sin egen fastighet m.m., bör det avslutningsvis anmärkas att om nämnden med stöd av 11 kap. 22 § PBL har meddelat ett föreläggande som innebär att ett byggnadsverk ska tas bort eller bli föremål för en annan åtgärd, har den som äger byggnadsverket rätt till ersättning för den skada som förelägget medför (se 14 kap. 3 § PBL). Eventuella sådana ersättningsanspråk prövas dock i annan ordning.

Beslutande

Beslutet har fattats av jurist Niklas Fridén.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

bygglov@huddinge.se

Bilagor

- Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.